roepen. En heel een Engelenheir was in Efrata's velden neergedaald, om met een Hallelujah, dat de eeuwen overleeft, met een Eere zij God in de hoogste hemelen, dat Koningskind uit den hemel te begroeten.

Had 't dus niet alzoo moeten zijn, dat al wat er op aarde groots en heerlijks was, zich opmaakte om aan dat Koningskind zijn hulde te brengen? Had niet mogen verwacht worden, dat het schitterendst paleis in Rome's Keizerrijk niet doorluchtig genoeg zou zijn, om voor de prachtwieg van dat Kindeke zijn zaaldeuren te ontsluiten? Zou een kleedij te rijk kunnen geacht worden om dit geheel eenig Vorstelijk wicht te mogen dekken? Kon er een weelde, een staatsie, een prachtvertoon denkbaar zijn voor dezen Vorstelijken telg te overdadig? Of, om 't in één woord saam te vatten, zou er onder de kinderen der menschen een vreugde, een blij geluk, een hooge eere uitvindbaar zijn geweest, die niet aan dit heilige Koningskind meer dan aan iemand zou worden geschonken?

Zoo had 't kunnen, zoo had 't moeten zijn. Maar, helaas, hoe geheel omgekeerd was de werkelijkheid!

Ge denkt aan Golgotha, alsof daar eerst in dat heilig Kindeke de Man van Smarte was uitgekomen; maar Christus Kerk, betuigt 't ons wel anders, als ze in woorden van zoo diepen zin belijdt, dat de Heere Jesus „aan lichaam en ziel, den ganschen tijd zijns levens op de aarde, wel insonderheid aan het einde, maar dan toch den ganschen tijd zijns levens, d. i. van zijn geboorte af, den toorn Gods voor ons gedragen heeft."

Niet eerst *Man van Smarte* aan het Kruis geworden, maar reeds als *Kind der Smarten* in de stad Davids ter wereld gekomen.

Wacht er u voor om hier heil in overdrijving te zoeken. Gerekend naar het lijden van pijnen in 't physiek bestaan, waren er steeds en zijn er nog ongelukkigen te over, wier tastbare smart in veel aangrijpender proportie uw deernis gaande maakt. Denk maar aan de weeën en gruwelen die ons nog pas van het slagveld ter oore kwamen. Maar zoo mógen wij 't hier niet nemen. Jezus' smarten waren van ander karakter.

Ook wel uitwendig. Reeds de stal waarin hij 't levenslicht zag, de grove doeken waarin hij gewikkeld werd, de kribbe die voor wieg diende, straks de vlucht naar Egypte en het gevaar dat hem op die vlucht bedreigde; het spreekt alles voor Jezus van een gedrukt levenslot reeds van de eerste dagen zijns aanzijns op aarde af.

Ook in de jaren van zijn opgroeien, en van zijn leven als man, ontbrak zoo alles schier, waarin welstand, laat staan weelde zich te uiten pleegt. De eerste levensjaren in een vlek doorleefd, en dat wel in een houtschuur die u nog getoond wordt. Later, heel zijn aardsche aanzijn lang, een leven van liefdegaven. „De vossen hadden holen, en de vogelen des hemels nesten, maar de Zoon des menschen had niet waar hij 't hoofd zou nederleggen." Onbegrepen in Jozefs huisgezin, zelfs in den tempel op Sion eenzaam, doolt Jezus het land door, en mist geheel het genot van een eigen woning, van een eigen thuis. Vermoeienis zonder einde om 't land op en neer door te trekken. Gedurig wordt hij achtervolgd, bespied, beloerd. Vijandschap en bittere haat sprak uit zoo menig oog dat hem begluurde. Zelfs op Jezus leven werd 't meer dan eens aangelegd.

En hierbij kwam dan nog de miskenning, die steeds zijn deel bleef en het zoo vreemdaandoende dat zelfs zijn intiemste vrienden hem niet begrepen. En onder dit alles Jezus kennende de verwoesting der zonde; wetende hoe in die zonde des harten alle jammer en ellende school; en toch die groote menigte zijn Vader onteerend, weigerend aan hem zich over te geven, en van allen kant satan zijn woede koelend, en de demonen op hem aandrijvend.

En ook dit alles nog slechts het voorspel, tot het verraad begon en hem zijn giftige strikken spande. Toen het bange worstelen in Gethsémanée. De handboeien Jezus aangelegd door den hoofdman. Al zijn jongeren gevlucht. Petrus in verloochening vervallen. Het geeselkoord hem striemend. Op weg naar Golgotha neergestort van vermoeienis onder zijn Kruis. Tot ze hem daar ophingen, de woestaards. Ophingen aan het schandhout dat van God gevloekt was. En toen.... dat sterven, dat uitputtend langzaam sterven, uren lang, tot hij eindelijk den geest gaf. En dit alles leed en droeg het heilig Koningskindeke van Bethlehem. Voelt, verstaat ge dan nu wat er lag in dat *Man van Smarte!* En hoort ook gij dan zijn roepen niet: „O, gij wandelaar die op den weg voorbijgaat, zie en aanschouw of er een smart is als mijne smart!"

En dáár nu komt 't bij Jezus lijden op aan. Bij de herdenking, waartoe de lijdensweken ons roepen, is 't niet een weerstinwekkende tentoonstelling van ijselijkheden, waarin 't vroom gemoed zijn geloofsactie zoekt.

Veelmeer zal tweeërlei, zoo 't goed is, hier de werking zijn.

Eerst een zien op Jezus. Een pogen om in te leven in wat in de ziel van uw Heiland, in zijn verborgen gemoedsleven, in zijn innerlijk heilig bestaan al die jaren zijns levens moet zijn omgegaan. Hoe Jezus de wereld om zich heen bezien heeft. En dan altoos om hem heen die eindelooze, zich verdringende menschenmenigte. Allen zondaren. Allen 't eeuwig verderf tegenijlend. En Jezus gekomen om te redden wie gelooven wilde. En dan toch dat stugge ongeloof. Die versteenende verharding. Die blik van haat, dien hij opving, waar dank en trouw in zijn ziel werd afgebeden. Tegenover de klimmende verwijdering zelfs zijn jongeren zoo vreemd tegenover hem blijvend. En zoo reeds na drie jaren publiek leven ging hij 't einde tegemoet. Aldoor worstelend met satan. En toen het wreede einde, de bittere afloop. Het in vloek gedompeld besluit van zijn aardsche leven. Wie onzer zal ooit den Man van Smarte verstaan?

Dat is 't één.

En dan daartegenover wat er *in u* omgaat. Omgaat, als ge eerst recht gevoeld hebt wat er omging in uw Heiland. Verstaat ge wat 't is, te lijden *met zijn lijden?* Voelt ge wat 't moet geweest zijn, toen Jezus *weende!* Eerst om ons, en toen om eigen smarte. Alzoo gemeenschap met uw Heiland zoeken. Gemeenschap met uw Redder in de gemeenschap met den *Man van Smarte.*

DR. A. K.

Amsterdam, 21 Februari 1913.

Hoe fataal het beginsel is van de Staatskerk, bleek dezer dagen opnieuw, nu de Engelsche Regeering voorstelde in Wales tot scheiding tusschen Kerk en Staat over te gaan.

Of in Engeland zelf de meerderheid der bevolking nog aan de Staatskerk trouw is gebleven, valt niet met zekerheid uit te maken, omdat officieele statistieken ontbreken; maar in Wales bleek na een onderzoek, door een Koninklijke Commissie ingesteld, dat de overgroote meerderheid der bevolking van de Staatskerk niet gediend is. De Staatskerk telde er rond 230.000 leden, de andere Kerken hebben saam 550.000, dus bijna driemaal zooveel. Ook het aantal Kerkgebouwen stemt daarmede overeen, want de Staatskerk beschikte over 1526 kerkgebouwen, de Dissenters over 2669. Oader deze omstandigheden is het toch willen handhaven van de Anglicaansche Episcopaalsche Kerk als de officieele Staatskerk een dwaasheid. Een dwaasheid, die bovendien een stuitende onrechtvaardigheid wordt, wanneer men bedenkt, dat volgens de Staatswet de geheele bevolking nog altoos tienden moet opbrengen ten bate van de Staatskerk. Terwijl drie vierden van de bevolking van de Episcopaalsche Kerk niets weten wil, wordt ze toch gedwongen met haar geld deze Staatskerk in stand te houden. Ze moet haar eigen predikanten bekostigen, voor haar eigen Kerkgebouwen zorgen, en dan moet ze bovendien nog belasting betalen voor een Kerk, tegen wier Episcopalisme en ritualisme ze de meest ernstige bezwaren heeft. Grievender onrecht is nauwelijks denkbaar, en men begrijpt nauwelijks, hoe in een land als Engeland, dat op het gebied der vrijheid zoo hoog staat, zulke toestanden mogelijk zijn.

De liberale regeering heeft op dringend verzoek van de Dissenters daarom een zoogenaamde Disestablishment bill ingediend, waardoor voor Wales de band tusschen Staat en Kerk verbroken wordt en het opbrengen dezer tienden wordt afgeschaft. In het Lagerhuis werd deze wet met overgroote meerderheid aangenomen; het Engelsche volk gaf daarmede duidelijk genoeg te kennen, dat het aan dit stuitende onrecht een einde wilde maken. Het Hoogerhuis heeft echter met overgroote meerderheid de wet verworpen, waarbij vooral de hooge geestelijkheid der Staatskerk een ver van fraaie rol heeft vervuld. Een enkele bisschop der Staatskerk toonde rechtsgevoel genoeg te bezitten om zich voor de wet te verklaren, maar de meeste bisschoppen verzetten zich tegen deze wet met hand en tand. Gold het hier nu een hoog geestelijk beginsel; was de Anglicaansche Kerk een Kerk, die door innerlijke geestkracht en trouw aan de belijdenis schitterde, en vreesde deze Kerk, dat door het verbreken van den band tusschen Staat en Kerk allerlei goddelooze secten de overhand zouden krijgen; dan zou zulk een houding nog te begrijpen wezen. Maar ieder weet, dat hiervan geen sprake is. De Engelsche Staatskerk is innerlijk verscheurd en verdeeld; trouw aan de belijdenis wordt er nauwelijks meer gevonden; ritualisme en naaping der Roomsche Kerk in haar hierarchie en liturgie drijft deze Kerk al verder den weg van Rome op. En de dissenters of non-conformisten zijn voor het meerendeel besliste Protestanten, die juist van deze Roomsche tendenzen van de Staatskerk niets wilden weten. Voor ieder Protestant in Europa is het dan ook duidelijk, dat de erfenis der Reformatie niet in de Episcopaalsche Kerk, maar bij deze Non-conformisten het trouwst bewaard is gebleven.

Van een hoog geestelijk motief was hier dus geen sprake; het gaat om de „dubbeltjes". De geestelijken der Staatskerk willen de „tienden" niet missen. Of dat geld al wordt opgebracht door menschen, die van de Episcopaalsche Kerk niets willen weten en haar verfoeien, doet er voor deze geestelijken niet toe. Ze zeggen evenals zeker Romeinsch keizer: het geld ruikt niet, en steken het rustig in hun zak. En het aarts-conservatieve Hoogerhuis gaat tegen den duidelijk uitgesproken will van het volk met deze hebzuchtige geestelijkheid der Staatskerk mede.

Gelukkig kan dit verzet van het Hoogerhuis het totstandkomen der wet op den duur niet verhinderen. De vrijmaking der bevolking van Wales uit deze slaafsche banden komt toch tot stand. Zelfs kan gerust geprofeteerd, dat wanneer ook Wales na Ierland en Schotland van de Staatskerk verlost is, op den duur Engeland zelf wel zal moeten volgen. Indien het motief voor deze wet toch is, dat de meerderheid der bevolking van Wales met de Staatskerk gebroken heeft, dan zullen de Non-conformisten in Engeland wel niet rusten, voordat ook daar de scheiding tusschen Staat en Kerk tot stand is gekomen. Reeds nu durft de Engelsche Staatskerk een volkstelling niet meer aan, omdat ze vreest, dat dan blijken zal, dat ook in Engeland de meerderheid der bevolking zich uit de Staatskerk naar de Dissenters verplaatst heeft. En wat aan Ierland, Schotland en Wales is toegestaan, kan aan de Non-conformisten in Engeland niet geweigerd worden.

Zoo blijkt steeds meer, hoe het lot der Staatskerken is om te verdwijnen. Ze zijn een overblijfsel uit vroeger dagen, maar ze hooren in onzen tijd niet meer thuis. Geestelijke kracht gaat er van deze Kerken nergens meer uit. Ze gaan overal in ledenaantal achteruit en verliezen aan invloed. En de krampachtige poging van deze Staatskerken om ter wille van finantieele voordeelen den band met den Staat nog vast te houden, vernedert ze in plaats van ze in de volksschatting te verhoogen. Van het oportet imperatorem stantem mori — een keizer moet wanneer hij sterven gaat den dood staande afwachten — begrijpen deze Staatskerken niets. Hun doodvonnis ligt geteekend en ze bedelen om een Staatssubsidie te behouden. Smadelijker einde is voor een Kerk wel nauwelijks denkbaar.

Ouders of getuigen?

III.

Het doen van belijdenis des geloofs is dus niet, zooals we in ons vorig artikel aantoonden, een zaak, die van onze willekeur afhangt, alsof ieder hierin vrij zou wezen, maar is voor ieder gedoopt lidmaat der gemeente een heilige *plicht.* Juist omdat men dit in onze dagen zoo zelden meer verstaat, van onze roeping om gehoorzaam te zijn aan Gods eisch niet meer weten wil, en alles laat afhangen van subjectieve gevoelens en stemmingen des harten, hebben we met zooveel nadruk op den voorgrond gesteld, dat het hier gaat om een Goddelijk gebod. Reeds het karakter der Kerk als de *vergadering der geloovigen* verplicht ons tot het doen van belijdenis, want de gemeente kan dat karakter niet bewaren en handhaven, wanneer hare leden niet door belijdenis des geloofs zich als geloovigen openbaren. Krachtens het Genadeverbond mag de Kerk ook de kinderen der geloovigen door den doop in de Kerk ontvangen en opnemen, maar ze doet dat, gelijk we aantoonden uit onzen oudsten Catechismus, omdat ze op grond van Gods Woord zulke kinderen voor „geloovigen" rekent. Zal die onderstelling geen leugen worden, dan moet bij het opwassen van die kinderen dat geloof dan ook uit de belijdenis blijken, en wie geen belijdenis wil of kan doen, behoort in de gemeente der geloovigen niet thuis. Zijn niet belijden toch legt openlijk getuigenis af, dat hij zich zelf als een ongeloovige beschouwt, en wat ongeloovig is heeft aan Christus en dus ook aan Zijne gemeente geen deel. En niet alleen dat het karakter der Kerk tot het afleggen van geloofsbelijdenis elk harer leden verplicht, maar die verplichting rust ook op ons krachtens den Doop zelf, of wil men krachtens het Genadeverbond, waarvan die doop de verzegeling is. Die doop *verplicht* ons, zegt ons Doopsformulier, tot een nieuwe gehoorzaamheid. Natuurlijk is hier geen sprake van uitwendigen dwang, die in de Kerk van Christus en op geestelijk gebied nooit voorkomen mag. Het gaat hier alleen om de zedelijke verplichting, om den eisch van het verbond Gods, om hetgeen waartoe we van Godswege gehouden zijn. Ook de vraag of een gedoopte, die nog onbekeerd is, toch belijdenis des geloofs moet doen, laten we thans rusten, omdat deze vraag ons weer op de subjectieve lijn zou doen overgaan. Wanneer over onze Goddelijke roeping gehandeld wordt, hebben we alleen te rekenen met het gebod des Heeren. Het is er dan om te doen den *eisch des verbonds*, die zoo dikwijls vergeten wordt, weer klaar en helder in 't licht te stellen en tot de conscientie te doen spreken. Het kan niet ernstig genoeg ook in de bediening des Woords aan de gemeente wordt voorgehouden, dat wie gedoopt is, niet vrij man is om nog belijdenis te doen of niet, maar daartoe van Godswege verplicht is. En indien hij aan deze verplichting niet wil voldoen, dan mag de Kerkeraad dit niet lijdelijk aanzien, maar heeft hij zulk een rusteloos te vermanen, te arbeiden aan zijn ziel om hem tot gehoorzaamheid aan Gods eisch te brengen, zijn gemoedsbezwaren te ondervangen of den tegenstand van het zondige hart te breken. Juist in het nalaten van dien plicht ligt de oorzaak, dat dit kwaad van het niet-belijdenis-doen in sommige deelen van ons land zoo hand over hand is toegenomen. Dat wreekt zich dan, wanneer dezulken, ouder geworden en in het huwelijk getreden nu met hun kinderen ten doop komen en de Kerkeraad dan voelt, dat dit toch niet in de haak is en niet kan. Volkomen terecht heeft de Synode van Amsterdam er daarom in de eerste plaats op gewezen, dat de Kerkeraden moeten arbeiden om dezulken tot belijdenis des geloofs te brengen; een vermaning, waarin tevens wel zijdelings het verwijt aan deze Kerkeraden lag opgesloten, dat zij voor deze moeilijkheid niet zouden staan, waarover ze thans klagen, wanneer ze in dit opzicht zelf maar beter hun plicht hadden betracht.

Onze vaderen hebben dan ook waarlijk niet gemeend, dat de Kerkeraad het maar aan ieders willekeur moesten overlaten, of hij belijdenis des geloofs wilde doen of niet. Ze maakten ernst met den eisch van het verbond Gods. Regel was zelfs aanvankelijk, dat deze belijdenis des geloofs zeer vroeg moest worden afgelegd; te Geneve op twaalfjarigen leeftijd, en bij de vluchtelingengemeente te Londen werd als uiterste grens gesteld de leeftijd van veertien jaar. Wie dan nog geen belijdenis aflegde, hetzij omdat men nog achterlijk was in kennis of omdat men een zondig leven leidde, moest, zooals à Lasco in de oudste Kerkenorde der Gereformeerde Kerken voorschrijft, voor de predikanten geroepen worden en ernstig worden vermaand uit Gods Woord, en er moest onderzoek gedaan, wat de oorzaken van dien misstand waren. Bleek het bij dit onderzoek, dat de schuld ten deele bij de ouders lag, dan moesten dezen in de eerste plaats vermaand, en indien ze hun plicht bleven verzuimen, zelfs onder kerkelijke censuur worden gesteld. Lag de schuld echter niet bij de ouders, maar bij de kinderen zelf, dan werden de kinderen streng bestraft en met de straffen Gods bedreigd, indien ze zich niet bekeerden. Geduld werd dan nog geoefend tot hun achttiende of uiterlijk tot hun twintigste jaar, maar indien alle bestraffingen niet baatten, dan moesten ze uit de gemeenschap der Kerk worden afgesneden. om te doen zien, hoe onze vaderen ernst maakten met dezen plicht om belijdenis te doen en welke maatregelen ze namen, waar aan dien plicht niet werd voldaan, ook al willen we daarmede niet zeggen, dat al deze maatregelen ook thans door de Kerkeraden zouden moeten toegepast worden. Den leeftijd voor 't doen van belijdenis des geloofs op 12—14 jaar te stellen, zou thans zeker moeilijk gaan, ook al mag de vraag gesteld worden, of het uitstellen der belijdenis tot 24 of 25 jaar niet aan even ernstige bezwaren onderworpen is en mee oorzaak is, dat zoo menigeen in 't geheel niet tot belijdenis des geloofs komt. De jongere studies over de psychologie der religie hebben aangetoond, hoe groote beteekenis de puberteit ook voor het religieuze leven heeft en hoe juist in die jaren meest de beslissing valt. Het zou daarom zeker wenschelijk zijn, dat de belijdenis des geloofs vervroegd werd en in den regel niet later plaats vond dan op 16—18 jarigen leeftijd. Het woord der Schrift: wie Mij vroeg zoekt, zal Mij vinden, geldt ook hier. De bezwaren, waarmee men op lateren leeftijd te worstelen heeft bij 't afleggen van belijdenis des geloofs, komen op jeugdigen leeftijd nog niet zoo sterk voor. Op dien leeftijd kent men nog niet zooveel twijfel, gelooft men nog zooveel gemakkelijker, heeft de wereld nog zooveel minder invloed op het hart. En daarbij komt, dat aan de andere zijde juist het vroeg afleggen van belijdenis en het toegaan tot het Avondmaal zulk een machtig hulpmiddel kan wezen in den later komenden strijd met de zonde en de wereld. Al is het natuurlijk niet juist, dat wie nog geen belijdenis des geloofs heeft afgelegd, daarom vrij is om de wereld te dienen, en al is elk kind des Verbonds reeds door en krachtens zijn doop verplicht God lief te hebben en de wereld te verzaken, het maakt toch voor ons eigen gevoel wel een groot onderscheid, of we deze verplichting ook zelf op ons genomen en door een plechtig afgelegde belofte ons tot dezen dienst des Heeren verbonden hebben. Reeds het feit, dat we nu voor heel de gemeente bekend staan als *belijdende* leden, kan van zoo menige zonde ons terughouden en in de ure der verzoeking tot zooveel hulp ons zijn. Het lijdt dan ook naar onze overtuiging geen twijfel, of juist het zoo laat stellen van de belijdenis des geloofs is mee een der oorzaken, waarom de belijdenis des geloofs in zoovele gevallen in het geheel niet wordt afgelegd. In dat opzicht bevat dus de zoo uitnemende psychologische raad onzer vaderen om de belijdenis toch vroeg af te leggen, ook voor onzen tijd nog een uitnemende les.

En evenzoo geldt dit van het ter verantwoording roepen niet alleen van de jonge leden, die geen belijdenis doen, maar ook van de *ouders.* Het is zeker mogelijk, dat de ouders geheel vrij uitgaan, omdat ze al hun best hebben gedaan hun kinderen te bewegen in den weg des verbonds te wandelen, en dan zijn zulke ouders, gelijk à Lasco opmerkte, veeleer te troosten dan te bestraffen. Maar de gevallen komen ook thans nog niet zoo zelden voor, dat de ouders wel degelijk mede de schuld dragen. Schuld ook daardoor, dat zij hun kinderen nooit gewezen hebben op hun *plicht* om belijdenis des geloofs te doen. Hoe menig ouder meent zijn roeping te hebben volbracht, wanneer hij zorgt, dat zijn kind trouw ter catechisatie gaat en goed leert. Aan te dringen op het doen van belijdenis wordt zelfs als verkeerd beschouwd, want de begeerte daartoe moet immers uit het hart van het kind zelf opkomen. Zelfs worden er ouders gevonden, die, wanneer hun kind wat jong belijdenis wil doen, dit eer tegengaan dan bevorderen, omdat het nog „te jong" is. Onze vaderen oordeelden hier anders over en riepen zulke ouders ter verantwoording, ja ze pasten zelfs de kerkelijke censuur op hen toe. Noem dezen laatsten maatregel nu te rigoureus maar erken althans, dat ze toch zeer juist hebben ingezien, wat de roeping en plicht der *ouders* ook in deze heilige zaak is. Die ouders toch hebben bij den doop de verplichting op zich genomen om hun kinderen op te voeden in de vreeze des Heeren, en tot die opvoeding behoort niet alleen het onderwijs in de Schrift, maar ook het wijzen van de kinderen op de verplichting die uit hun doop voortvloeit. Wanneer de ouders wachten tot de kinderen volwassen zijn geworden en een zelfstandige positie in de maatschappij hebben ingenomen, dan baat het vermaan om belijdenis te doen, dikwijls zoo weinig meer. De ouders hebben dan hun invloed op de kinderen reeds grootendeels verloren, en de kinderen luisteren niet meer naar hun raad. Juist daarom zou het ook nu zoo uitnemend werken, wanneer de Kerkeraad of predikant de ouders bijtijds op dezen plicht wees, en bij hen er op aandrong hun kinderen tot gehoorzaamheid aan den eisch des Verbonds te vermanen.

En eindelijk ligt hier ook een roeping voor de ambtsdragers zelf, in de eerste plaats voor den Dienaar des Woords, die aan deze jonge leden der Kerk catechetisch onderwijs geeft. Eenvoudig af te wachten, wie van zijn catechisanten verklaart belijdenis te zullen doen, zou een verzaken wezen van zijn roeping. Juist op zulke plaatsen, waar een groot deel der catechisanten geen belijdenis der geloofs aflegt, dient hij telken jare de oudere catechisanten er op te wijzen, dat ze belijdenis des geloofs behooren te doen. Ook in de bediening des Woords moet op dezen eisch des Verbonds telkens weer worden gewezen. En als dit alles niet helpt, dan zou het zeker ook nu wenschelijk wezen, dat de predikant of de Kerkeraad de oudere catechisanten elk afzonderlijk tot zich riep en hen ondervroeg, wat de oorzaken zijn, dat ze niet tot belijdenis des geloofs komen. Met deze vermaning eerst dan te komen, wanneer deze leden reeds getrouwd zijn, kinderen hebben gekregen en nu met deze kinderen ten doop komen, is een spannen van de paarden achter den wagen. Voorkomen is beter dan genezen. Want de ervaring leert telkens hoe moeilijk het valt, dergelijke geestelijke misstanden, wanneer ze een keer zich vastgezet hebben, te overwinnen.

Natuurlijk zal de wijze, waarop men heeft op te treden, afhangen van de oorzaken, die tot dit niet-doen van belijdenis aanleiding geven. Ingeval dit weigeren om belijdenis af te leggen, zijn oorzaak vindt daarin, dat men onverschillig is voor den Dienst des Heeren of zelf wel weet, dat men door een zondig of verwilderd leven geen belijdenis des geloofs kan afleggen, dan zou het zeker niet juist wezen, zulke personen toch te bewegen belijdenis des geloofs te doen. Er moet integendeel hun dan worden aangezegd, dat zij, zoolang ze in die zonde volharden, ook geen belijdenis kunnen afleggen. De Kerk mag nooit een leugenachtige belijdenis in de hand werken; ze heeft voor alle dingen op waarheid en oprechtheid in zoo heilige handeling aan te dringen. Wel dient ook dan aan dezulken de *roeping* te worden voorgehouden, maar tevens dient hun te worden aangezegd, dat zij, zoolang ze zich niet bekeeren, aan deze roeping niet kunnen voldoen. En indien al deze vermaningen niet helpen en de toestand eer erger dan beter wordt, zoodat er een volharden is in het kwaad, dan mag de Kerkeraad ook niet aarzelen, gelijk à Lasco het reeds voorschreef, om dezulken van de gemeente af te snijden. De leeftijdsgrens van 18—20 jaar, in verband met den vroegeren leeftijd, waarop men destijds belijdenis deed, mogen voor onze dagen te eng genomen zijn, en zou thans zeker met een tiental jaren moeten verhoogd worden, maar toe te laten, dat zulke leden, die openlijk weigeren belijdenis des geloofs af te leggen, omdat ze onverschillig zijn of een slecht leven leiden, toch jaar in jaar uit als lidmaten der gemeente te boek staan, mag niet. Al zijn ze door den doop in de Kerk ingelijfd, ze toonen openbaarlijk, dat ze geen geloovigen zijn en ze mogen daarom niet in de kerk worden geduld. Wie weigert den naam van Christus te belijden, behoort in de gemeente van Christus niet tehuis. In een volkskerk mogen zulke toestanden geduld worden, in een Kerk die als belijdende Kerk optreedt, kan dit niet.

Had men dan ook alleen met zulke gevallen te doen, dan ware de zaak niet moeilijk uit te maken. Dergelijke menschen, die zoo goed als nooit meer ter kerke komen, in wier gezinnen niet meer gelezen of gebeden wordt, wier wandel voor de geloovigen een aanstoot en voor wereld een bespotting is en die alleen nog tot de Kerk behooren, omdat hun ouders hen toen ze kind waren, in de Kerk lieten doopen, openbaren zich als *ongeloovigen* en bieden geen den minsten waarborg voor de christelijke opvoeding hunner kinderen. Zelfs al wilden zulke personen hun kinderen laten doopen en al waren ze bereid bij dien doop getuigen te laten optreden, dan zou de Kerkeraad nog volkomen het recht hebben zulk een doop te weigeren. In de Kerk mag men niet van *ficties* uitgaan, maar heeft men te rekenen met de *werkelijkheid.* Niet of iemand nog zoogenaamd op het doopboek der gemeente staat opgeteekend, maar of hij een *geloovige* is, beslist. Een Kerkeraad, die zulk een openbaar ongeloovige niet uit de gemeente sluit, maar hem nog altoos als dooplid bijft erkennen, zondigt. En hij zou die zonde nog grooter maken, wanneer hij op grond van de fictie, dat deze man of vrouw toch nog „lid" der Kerk is, hun kinderen doopen ging.

Toch zijn zulke gevallen uitzonderlijk, en de Synode van Amsterdam heeft met haar besluit zeker niet daarop het oog gehad. Anders zouden we volkomen kunnen begrijpen, dat tegen haar beslissing zeer ernstig verzet gekomen was. Welke toestanden zij blijkbaar bedoeld heeft, bespreken we een volgend maal.

DR. H. H. K.

Voor Kootwijks Scholen.

In hartelijken dank ontvangen door DS. J. H. Houtzagers, uit het busje van mej. Harlaar te Amsterdam, ƒ 3.25; van den heer A. C. van Drimmelen te Kiundert, gevonden in de collecte, ƒ 5.—.

DS. J. H. HOUTZAGERS, *Voorzitter.*
Kootwijk.

Teeståfel.

F. J. J. BUYTENDIJK. SCHETS EENER ANALYSE DER FUNCTIES VAN ORGANEN EN ORGANISMEN.

I.

Aldus de titel van een essay, van niet minder dan 55 pagina's, in de jongste aflevering van het ORGAAN VAN DE CHRISTELIJKE VEREENIGING VAN NATUUR- EN GENEESKUNDIGEN IN NEDERLAND.

Het onderwerp daarin behandeld dunkt mij, ook voor wie, als ik, geen vak-menschen zijn, zoo uiterst belangrijk, en daarbij is de wijze waarop het daarin is behandeld, mij zoo blijverrassend, dat ik mij gedrongen voel uit deze essay mijn lezers iets mede te deelen. Laat mij echter vooraf, om dit mij blij-verrassende te doen verstaan, den geachten schrijver van de SCHETS EENER ANALYSE DER FUNCTIES VAN ORGANEN EN ORGANISMEN, wijl hij voor de meeste HERAUT-lezers nog een onbekende is, even mogen introduceeren.

De arts BUYTENDIJK is thans te GRONINGEN en daar, naar ik meen, aan het physiologisch Laboratorium van PROF. HAMBURGER, werkzaam.

Na een H. B. S.-opleiding studeerde hij aan de Stedelijke Universiteit te AMSTERDAM en waren de chemie, waarbij PROF. BAKHUYS ROOZEBOOM, en de physiologie, waarbij PROF. PLACE zijn leermeester was, de studiegebieden, die zijn voorliefde hadden. Uit den student BUYTENDIJK is een nu nog jeugdige geleerde geworden van, zooals door zijn vakgenooten erkend wordt, meer dan gewone bekwaamheid en daarbij, zooals ook weer uit deze SCHETS blijkt, wijsgeerigen zin.

Maar nu het mij blij-verrassende.

Geboren en opgevoed in een gansch ander milieu, dan wat wij „'n christelijk" noemen, was het te verstaan, dat de heer BUYTENDIJK, in den aanvang zijn akademische studie en ook nog daarna, bij zijn denken uitging van beginselen of vóór-oordeelen welke met de „christelijke" in lijnrechte tegenstelling waren.